

endog var magrere, end jeg havde ventet. Den højtærede Minister begyndte med at tale en hel Del i al Almindelighed om, at der var nogle urimelige Cirkulærer, som ingen brød sig om, og som han mente, han vilde gøre sig latterlig ved at ophæve. Endog i Forhold til hans Svares Udførlighed var det dog ret længe, han fordybede sig i denne Side af Sagen. Jeg tror, at den højtærede Minister i den Henseende ikke var heldig, og jeg vil sige, at han ikke vil stige i en Del af sine undergivnes, Skolelærernes, Agtelse ved den Maade at tage Sagen paa. Han kan skaffe sig Hørlighed, altsaa Underdanighed, men jeg er overbevist om, at de fleste Skolelærere, naar de frit og aabent ville sige deres Mening, ville sige: Nej, det er dog en for tarvelig Argumentation, vor højeste foresatte har brugt om en saadan Sag. Det er ringere, end selv den mest jævne Skolelærer vilde tillade sig, og hvis han tillod sig det, vilde han være hjemfalden til Latter og Spot. Sagen er den — og det slipper den højtærede Minister ikke fra —, at man kan ikke sammenligne dette Cirkulære med Cirkulæret om, at Præsterne skulde efterse Tøsenes Tøj ved Konfirmationen og passe paa dem, der ville spise Hestekød. Jeg kunde tænke mig, at det var noget, der vilde ligge for den højtærede Justitsminister, hvis det var ham, der skulde svare paa en Forespørgsel, det er hans Jargon. Men den højtærede Kultusminister plejer ikke at have den humoristiske og satiriske Tone til sin Raadhed, og det er maaske derfor, det faldt ret uheldigt ud.

Det er sikkert, at den danske Lærerstand vil sætte Mærke under, at den Dag, Kultusministeren skulde tale om dette Spørgsmaal her i Tinget, tog han det paa denne gemytlige og overlegne Maade og sagde: Dette med Lærernes Ytringsfrihed og alt, hvad dermed staar i Forbindelse, er saamænd det samme som de andre gamle Cirkulærer — som han for øvrigt kunde have taget en hel Del flere af. Det vil Danmarks Lærerstand vide at vurdere, men det vil ikke gaa i Retning af, at den højtærede Minister vinder det, han først og fremmest burde vinde hos sine undergivne, hos dem, han er sat til øverste Leder af: Agtelse.

For øvrigt søgte den højtærede Minister, saa godt som det var ham muligt, at krydse uden om det, som var Sagens Kærne, det, som har den praktiske Betydning i dette Cirkulære, og blev ved bestandig at tale om Riffelforeningerne og Riffelforeningerne, og at Riffelforeningerne ere nu borte, og Lærerne have faaet det en Gang for alle at vide, og saa kunde de tage sig i Agt. Men det er slet ikke det, der er Tale om. For øvrigt kan den højtærede Minister dog heller ikke sige, at der ikke kunde komme til at foreligge Forhold af samme Natur, ja, jeg kan gerne sige, af endnu mere ondartet Natur end dem, som foranledigede Riffelbevægelsen i 1885. Vi ville ikke haabe det. (*Jens Busk*: Den var ondartet nok!). Ja saamænd, den var ondartet nok. Derfor siger jeg, at vi ville ikke haabe, at en Bevægelse af samme eller endnu mere ondartet Karakter skulde opstaa, men der er ingen, der kan sige — deri vil det ærede Medlem for Ribe dog nok være enig med mig —, at der i det store Verdensløb ikke kan komme lignende Forhold og Omstændigheder. At vi have set det værste, kunne vi ikke altid sige. Men det er heller ikke det, jeg har lagt Vægt paa. Jeg har netop sagt, at det er et specielt Forhold, som nærmest blev draget frem paa Grundlag af en rent øjeblikkelig Situation.

Det, som er Tendensen i alt dette, det er — og det kommer den ærede Minister aldrig ud over, hvordan han end snor og vender sig —, at man har givet Skolelærerne en Undtagelsesstilling i den politiske Agitation, en Undtagelsesstilling i Sammenligning med alle andre Samfundsklasser, og at man nu ikke er tilbøjelig til at fjerne det, som gav denne Undtagelsesstilling. Det forstaar Danmarks Lærerstand. De ville sikkert beklage dybt, at deres nuværende højeste foresatte, som mentes at være kommen til Roret med demokratiske Anskuelser, har saa ringe Forstaaelse af dette og tager det paa en — jeg kunde fristes til at sige — saa letfærdig Maade som den, hvorpaa den ærede Minister tog dette Forhold.

Den ærede Minister siger nok: Ja, men der sker jo ikke andet, end hvad der nu sker. Hvis den ærede Minister ophæver Cirkulæret, synes jeg ikke, han skulde